

Tema

Indikatorer – et
redskab til at opspore
menneskehandel

The background of the slide features several overlapping, wavy, light blue shapes that create a sense of movement and depth. The shapes are semi-transparent, allowing the white background to show through. They are arranged in a way that suggests a continuous, flowing pattern.

Tema

Indikatorer – et
redskab til at opspore
menneskehandel

Publikationen er udgivet af

Social- og Boligstyrelsen

Edisonsvej 1

5000 Odense C

Tlf: 72 42 37 00

E-mail: info@sbst.dk

www.sbst.dk

1. oplag, 1. udgave: 200 styk

Layout: 4PLUS4

Foto: Tine Harden side 12, 17 og 27. Colourbox side 6 og 22

Download eller se rapporten på

www.cmm.dk og www.sbst.dk.

Der kan frit citeres fra rapporten med angivelse af kilde.

Elektronisk udgivelse: 978-87-94445-82-5

Trykt udgivelse: 978-87-94445-83-2

Indhold

● Indledning.....	5
● Indikatorer er afgørende	7
● Generelle indikatorer på menneskehandel.....	8
● Specifikke indikatorer på menneskehandel	9
Indikatorer målrettet børn og unge under 18 år	9
Indikatorer målrettet nordafrikanske drenge og unge mænd.....	10
Indikatorer målrettet teknologifaciliteret menneskehandel.....	10
Indikatorer om tvangsarbejde målrettet virksomheder.....	10
Indikatorer målrettet personer udsat for menneskehandel til tvangsarbejde	11
Indikatorer målrettet ukrainske fordrevne	11
● Indikatorer i praksis	13
Indikatorer anvendes i det opsøgende arbejde.....	13
AmiAmis perspektiver på indikatorer i det opsøgende arbejde.....	14
Reden Internationals perspektiver på indikatorer i det opsøgende arbejde.....	14
HopeNows perspektiver på indikatorer i det opsøgende arbejde.....	15
Vilkår som kan udfordre opsporing af menneskehandel.....	
Indikatorer anvendes i de udredende samtaler	18
● Indikatorer i sexannoncer	20
Opsporing af menneskehandel via STIM	20
Webscraping af sexannoncer i Danmark.....	23
● Vil du vide mere?	26
● Slutnoter	28

Om Center mod Menneskehandel

Center mod Menneskehandel blev etableret i 2007. Centret er en del af Social- og Boligstyrelsen og refererer til digitaliseringsminister og minister for ligestilling, som er ansvarlig for at sikre implementering af den nationale handlingsplan mod menneskehandel.

Center mod Menneskehandel koordinerer og udvikler den landsdækkende sociale indsats, og centret indsamler og formidler viden om menneskehandel i Danmark. Center mod Menneskehandel udreder og identificerer personer potentielt udsat for menneskehandel og tilbyder støtte og rådgivning.

Center mod Menneskehandel koordinerer samarbejdet med andre aktører på området gennem en række mødefora og netværksmøder på tværs af Danmark. Desuden underviser og opkvalificerer Center mod Menneskehandel relevante aktører, herunder andre myndigheder, faglige organisationer, NGO'er og studerende.

Center mod Menneskehandel har en **national hotline: 70 20 25 50**, hvor bl.a. personer udsat for menneskehandel, samarbejdspartnere og borgere kan henvende sig ved mistanke om menneskehandel.

Mere viden kan findes på Center mod Menneskehandels hjemmeside cmm.dk

Indledning

Det er helt centralt i den nationale indsats, at personer udsat for menneskehandel opspores og identificeres, så de kan blive hjulpet ud af et udnyttelsesforhold og få tilbud om indkvartering, bistand og støtte. Opsporingen er også med til at sikre, at personer udsat for menneskehandel får viden om deres muligheder, så de på et veloplyst grundlag kan træffe beslutninger om deres situation og videre færd.

Center mod Menneskehandel vil med denne udgivelse skærpe fokus på og udbrede kendskabet til indikatorer på menneskehandel, og hvordan man kan arbejde med opsporing af menneskehandel gennem indikatorer. Det skal sikre, at menneskehandel bliver opdaget, når det finder sted, og begrænse mørketallet for personer udsat for menneskehandel i Danmark, der ikke får hjælp.

Af gode grunde kender man ikke størrelsen på et eventuelt mørketal. Det kan der være flere forskellige årsager til. Bagmænd holder i sagens natur skjult, at de udnytter personer til fx tvangsarbejde, kriminalitet eller prostitution. Det er også sjældent, at personer, som udsættes for menneskehandel, selv opsøger myndigheder og NGO'er af frygt for bagmænd, ligesom de kan have mistillid til myndigheder fra deres hjemland. Det kan gøre det svært at opspore og etablere dialog med dem. Nogle personer udsat for menneskehandel kan være involveret i ulovlige handlinger som et led i deres handelssituation, fx hvis de opholder sig ulovligt i landet, eller de kan være tvunget til at stjæle eller sælge euforiserende stoffer og tør derfor ikke stå frem af frygt for at inkriminere sig selv. Andre mangler viden om muligheder for at få hjælp og har svært ved at se vejen ud af den situation, de er i.

Forskellige fagpersoner kan uden at vide det komme i kontakt med personer udsat for menneskehandel. Utilstrækkelig viden kan resultere i blinde vinkler og være en hindring for at opdage menneskehandel. Her kan brugen af indikatorer på menneskehandel være afgørende for at opspore personer udsat for menneskehandel.

Skærpet fokus på indikatorer

Center mod Menneskehandel præsenterer i denne temarapport både generelle og specifikke indikatorer på menneskehandel. Temarapporten giver indblik i, hvordan NGO'er og myndigheder anvender indikatorer i arbejdet med at opspore og identificere personer udsat for menneskehandel. Indikatorer er også det bærende element i Center mod Menneskehannels *webscraping-projekt*, hvor sexannoncer bliver analyseret for potentiel menneskehandel. Projektet bliver præsenteret sidst i rapporten.

Indikatorer kan dog ikke stå alene. Praksiserfaringer og viden om menneskehandel spiller en lige så stor rolle i opsporing og udredning af personer udsat for menneskehandel. Rapporten vil derfor også komme omkring samspillet mellem erfaringer fra praksis og indikatorer.

Temarapporten har til formål at inspirere og sætte retning for, hvordan fagpersoner og andre aktører kan styrke opsporing af menneskehandel ved at anvende indikatorer som et redskab.

Indikatorer er afgørende

Fagpersoners viden om indikatorer på menneskehandel er afgørende for at kunne opspore og identificere personer udsat for menneskehandel.

Menneskehandel forekommer i mange brancher og sammenhænge. Personer kan være udnyttet til bl.a. strafbare handlinger såsom tyveri eller produktion af euforiserende stoffer, til tvangsarbejde i fx transport-, rengørings- eller restaurationsbranchen og til prostitution. Derfor kan fagpersoner fra forskellige sektorer og organisationer komme i kontakt med voksne og børn, der kan være udsat for menneskehandel i Danmark.

Indikatorer er en samlet betegnelse for forskellige tegn og signaler, der kan findes i en persons adfærd og reaktioner eller i personens sociale, psykiske og fysiske omstændigheder. Det er opmærksomhedspunkter i personens fortælling, der skal undersøges nærmere og ses i sammenhæng med personens samlede situation. Nogle indikatorer kan afdækkes med det blotte øje, fx fysiske skader, hvor andre kræver en faglig observation, fx vigende adfærd og frygt. Indikatorer som gæld og fastholdelse ved lovning om en løn, der aldrig kommer, kan kun afdækkes gennem spørgsmål til personens faktiske omstændigheder og vilkår.

Indikatorer er ikke statiske. Hvor der i de første handlingsplaner til bekæmpelse af menneskehandel var fokus på 'kvindehandel' og 'handel med børn', er der ad åre udviklet et bredere perspektiv på menneskehandel og forskellige udnyttelsesformer. Gennem tiden er der udviklet specifikke indikatorer rettet mod fx tvangsarbejde, teknologifaciliteret menneskehandel og udnyttelse af nordafrikanske børn og unge til strafbare handlinger. I takt med, at aktørerne på området har opnået flere erfaringer og mere viden om menneskehandel, er indikatorerne løbende blevet udviklet og tilpasset en dansk kontekst.

Flere indikatorer skal være tilstede for at danne et samlet billede af, hvorvidt en person er udsat for menneskehandel. Det er ikke i sig selv tilstrækkeligt til at identificere en person som udsat for menneskehandel, at der forekommer en enkelt indikator på menneskehandel i personens fortælling og situation. Indikatorer skal også ofte suppleres med viden om menneskehandel generelt og praksiserfaringer fra menneskehandelssager.

Generelle indikatorer på menneskehandel

Alle sager om menneskehandel er forskellige. Alligevel er der træk, der går igen på tværs af køn, alder og udnyttelsesform, og de fællestræk udgør de generelle indikatorer på menneskehandel.

Personer, der er udsat for menneskehandel, har typisk en række forskellige sociale, fysiske, psykiske og arbejdsbetingede problemer. Erfaringer viser, at nogle indikatorer på menneskehandel overlapper indikatorer på andre problemstillinger, fx overgreb, grov udnyttelse af arbejdskraft og social udsathed. Derfor kan sager, hvor der er mistanke om menneskehandel, vise sig udelukkende at handle om nogle af de førnævnte problemstillinger.

De generelle indikatorer på menneskehandel kan være følgende:

- Personen er blevet bedraget
- Rejsen er arrangeret og betalt af andre
- Personens ID-dokumenter tilbageholdes af den person, der udnytter
- Personen har falske ID-dokumenter og/eller falske rejsedokumenter
- Personen er isoleret, har begrænset bevægelsesfrihed og er overvåget
- Boligforholdene er dårlige

- Arbejdsforholdene er dårlige
- Personen har gæld og får tilbageholdt løn/indtjening
- Personen er udsat for trusler, fysisk og psykisk vold
- Personen har ingen eller begrænset adgang til lægehjælp
- Personen frygter myndigheder og mangler viden om, hvor han/hun kan få hjælp.

Listen af indikatorer er ikke udtømmende, men er pejlemærker for, hvad der kan afdækkes for at opspore menneskehandel. Ingen af indikatorerne er vigtigere end andre, men visse indikatorer optræder hyppigere i praksis. Eksempelvis går gæld og bedrag igen i mange af de sager, som Center mod Menneskehandel er involveret i.

Mange af de generelle indikatorer tager afsæt i internationale konventioner og direktiver om menneskehandel. (i) Det er et tegn på, at modus i sager om menneskehandel går igen på tværs af landegrænser, og at menneskehandel generelt er en grænseoverskridende kriminalitet.

Fleere generelle indikatorer kan findes på Center mod Menneskehandels hjemmeside cmm.dk og i udgivelsen 'Menneskehandel: Definition og Identifikation', der er at finde på Social- og Boligstyrelsens hjemmeside sbst.dk

Definition af menneskehandel

De generelle indikatorer på menneskehandel tager afsæt i de tre nøgleelementer, der definerer menneskehandel: De **handlinger** der har fundet sted (rekruttere, transportere, overføre, skjule og modtage en person), de **midler** der er anvendt (udøvelse af magt, tvang eller trussel herom, frihedsberøvelse, bedrag, misbrug af magt eller af en persons situation/sårbarhed) og **formålet** med de anvendte handlinger og midler (udnyttelse til prostitution eller andre former for seksuel udnyttelse, tvangsarbejde, slaveri eller slaverilignende former for udnyttelse af arbejdskraft eller fjernelse af organer).

Definitionen på menneskehandel ved **handling, middel og formål** danner udgangspunkt for enhver udredning af, om en person er udsat for menneskehandel.

Specifikke indikatorer på menneskehandel

Som supplement til de generelle indikatorer er der udviklet en række specifikke indikatorer, der er målrettet opsporing af menneskehandel blandt bestemte målgrupper og udnyttelsesformer. De specifikke indikatorer tager ligeledes afsæt i internationale konventioner, men er tilpasset en dansk kontekst i samarbejde med relevante myndigheder og NGO'er.

Center mod Menneskehandel arbejder med følgende specifikke indikatorer:

Indikatorer målrettet børn og unge under 18 år

Børn og unge under 18 år er en særlig udsat og sårbar gruppe, netop fordi de er børn. Det afspejler sig også i definitionen på menneskehandel af børn, hvor et barn kan være udsat for menneskehandel uden at være truet eller tvunget til den pågældende udnyttelse.

Center mod Menneskehandel udgav i 2012 informationshæftet 'Når børn er ofre for menneskehandel – kendetegn og hjælpemuligheder', hvor der er lister med indikatorer på menneskehandel af børn. Det er eksempelvis en indikator, hvis et uledsaget barn opholder sig i narko- eller prostitutionsmiljøer, eller hvis barnet rejser på falske dokumenter sammen med en voksen, som barnet ikke har en relation til.

→ Hæftet 'Når børn er ofre for menneskehandel – kendetegn og hjælpemuligheder' kan findes på Social- og Boligstyrelsens hjemmeside sbst.dk, under publikationer.

Indikatorer målrettet nordafrikanske drenge og unge mænd

De seneste år er flere drenge og unge mænd fra nordafrikanske lande vurderet udsat for menneskehandel i Danmark. Center mod Menneskehandel, andre myndigheder og NGO'er har haft et særligt fokus på området. Det har givet et større indblik i, hvordan de bliver udnyttet til at begå strafbare handlinger.

Center mod Menneskehandel har udarbejdet specifikke indikatorer målrettet arbejdet med at opspore og udrede nordafrikanske drenge og unge mænd. De er udviklet ud fra praksiserfaringer og på baggrund af international viden og forskning. Indikatorer kan være, at en nordafrikansk dreng er sigtet for salg af narkotika, er transporteret til Danmark ved hjælp af kriminelle netværk eller ofte bliver væk fra asylcentret eller andet indkvarteringssted om aftenen og om natten.

→ Tema om nordafrikanske børn og unge kan findes på Center mod Menneskehandels hjemmeside cmm.dk

Indikatorer målrettet teknologifaciliteret menneskehandel

Menneskehandel er en transnational kriminalitetsform, og både myndigheder og virksomheder, der arbejder med teknologi eller digitalisering i forskellige former, kan opleve, at deres platforme bliver brugt til at udnytte personer.

Center mod Menneskehandel har udviklet værktøjet 'Teknologifaciliteret menneskehandel – Røde flag', hvor de 'røde flag' er en liste over indikatorer målrettet private og offentlige aktører. Eksempler på røde flag kan være transaktioner med penge, der sker uden for åbningstid eller fra uventede kundegrupper – det kan være et rengøringsfirma, som modtager mange ensartede betalinger om natten, eller en skønhedssalon, som kun modtager betalinger fra mænd sent om aftenen. Det kan også være mistænkelige jobopslag på sociale medier som Telegram og Facebook, hvor annoncer lover mere, end de kan holde.

→ 'Teknologifaciliteret menneskehandel – Røde flag' kan findes på Center mod Menneskehandels hjemmeside cmm.dk

Indikatorer om tvangsarbejde målrettet virksomheder

En virksomhed kan uforvarende risikere at blive sat i forbindelse med menneskehandel til tvangsarbejde, fx gennem kritiske arbejdsforhold hos en underleverandør. Det gælder særligt i brancher, hvor der er ansat mange ufaglærte og lavtlønnede udlændinge, fx indenfor rengøring, landbrug, gartneri, byggeri og i restaurationsbranchen.

Center mod Menneskehandel har udgivet publikationen 'UNDGÅ SKJULT TVANGSARBEJDE – Guidelines til virksomheder og arbejdsgivere', som er et oplysnings- og risikostyringsværktøj til virksomheder. I publikationen er der en række 'røde advarselsflag', som kan være indikatorer på menneskehandel til tvangsarbejde. Eksempelvis hvis en persons ansættelsespapirer afleveres til virksomheden af en "ven" eller et "familiemedlem" på vegne af medarbejderen, eller hvis en ansat giver uklare oplysninger, når der spørges ind til forhold om arbejdstimer og løn.

→ 'UNDGÅ SKJULT TVANGSARBEJDE – Guidelines til virksomheder og arbejdsgivere' kan findes på Center mod Menneskehandels hjemmeside cmm.dk

Indikatorer målrettet personer udsat for menneskehandel til tvangsarbejde

Fagpersoner kan bl.a. i forbindelse med myndighedsaktioner have behov for at informere arbejdstagere, der kan være udsat for menneskehandel, om deres rettigheder og muligheder. Det er også vigtigt at videregive kontaktinformation til arbejdstagerne, så de kan række ud efter hjælp og rådgivning på et senere tidspunkt.

Center mod Menneskehandel har udviklet et online informationsmateriale på otte forskellige sprog, sammen med en række andre myndigheder. Sprogene er kinesisk, bulgarsk, ukrainsk, filippinsk, rumænsk, engelsk, polsk og russisk. I materialet er der en række indikatorer på menneskehandel til tvangsarbejde, som personer udsat for menneskehandel kan spejle sig i. Indikatorer kan fx være, at personen modtager lav eller ingen løn, er tvunget til at arbejde mange timer hver dag eller aldrig har modtaget en ansættelseskontrakt. Der er trykt flyers, som myndigheder, der laver kontroller på arbejdspladser, kan dele ud til arbejdstagere. På flyers er der en QR-kode, som linker til informationsmaterialet.

→ Materialet på de otte sprog kan findes på Center mod Menneskehandels hjemmeside under den engelske version cmm.dk/English

Indikatorer målrettet ukrainske fordrevne

Krigen i Ukraine betyder, at særligt kvinder og børn, herunder uledsagede mindreårige, har forladt deres familie og hjem. De er udsatte og sårbare og derfor i risiko for at blive udnyttet og, i værste fald, udsat for menneskehandel.

Center mod Menneskehandel har på den baggrund udgivet informationsmateriale til fagpersoner og andre aktører, der møder ukrainske fordrevne. Materialet sætter fokus på indikatorer på menneskehandel, som fagpersoner og andre bør være opmærksomme på i mødet med sårbare ukrainere.

Center mod Menneskehandel har endvidere udgivet en folder til ukrainske fordrevne, som oplyser om forskellige risici for udnyttelse, og hvordan de kan beskytte sig selv mod udnyttelse. Folderen er på hhv. engelsk, ukrainsk og russisk og er også trykt som plakat, der fx kan hænge på modtagecentre og ved rejseknudepunkter.

→ Både informationsmaterialet, folder og plakat er at finde på Center mod Menneskehandels hjemmeside cmm.dk

Indikatorer i praksis

Fagpersoner anvender generelle og specifikke indikatorer i praksis til at opspore, screene og udrede for menneskehandel. Da menneskehandel kan foregå overalt i samfundet, er det vigtigt altid at være opmærksom på indikatorer på menneskehandel i mødet med sårbare og udsatte personer. Det kan være, når fagpersoner møder en person på en byggeplads, i en restaurant, i prostitutionsmiljøet, ved færdselskontrol, ved arrestation i forbindelse med kriminalitet, ved en asylsamtale, ved husspektakler, på skadestuen eller i lufthavnen. Forekomst af indikatorer kan føre til yderligere samtaler og en mere målrettet afdækning af menneskehandel.

NGO'erne AmiAmi, HopeNow og Reden International, der udfører social- og sundhedsfagligt opsøgende arbejde i forskellige miljøer, anvender ligeledes indikatorer i deres arbejde med at opspore personer udsat for menneskehandel. Læs mere om NGO'ernes erfaringer på side 14.

En lang række myndigheder bruger også indikatorer, når de screener for menneskehandel som et led i deres arbejde. Det gør politiet, Skattestyrelsen, Udlændingestyrelsen, Arbejdstilsynet, Styrelsen for International Rekruttering og Integration, Hvidvasksekretariatet og Fødevarestyrelsen.

Nogle organisationer har formaliserede screeningsværktøjer med indikatorer. Fx har Røde Kors udviklet et IT-baseret screeningsværktøj til asylafdelingerne. Værktøjet bliver anvendt til systematisk at screene uledsagede børn og unge, der søger asyl, for indikatorer på menneskehandel.

Hvis der er flere tegn og signaler på menneskehandel i en persons fortælling, skal personen henvises til en udredende samtale ved Center mod Menneskehandel. Samtalen kan være anonym og er et tilbud, som personen frit kan tage imod. Center mod Menneskehandel afholder den udredende samtale for at afdække, om der er indikatorer på menneskehandel i en persons fortælling og situation. Samtalerne danner afsæt for langt de fleste vurderinger af menneskehandel i Danmark. Læs mere om brug af indikatorer i udredende samtaler på side 18.

Indikatorer anvendes i det opsøgende arbejde

NGO'erne AmiAmi, HopeNow og Reden International udfører social- og sundhedsfagligt opsøgende arbejde i bl.a. prostitutions- og gademiljøer. Gennem det opsøgende arbejde skaber de kontakt og opbygger tillidsrelationer til personer, der kan være udsat for menneskehandel, så de føler sig trygge ved at række ud og bede om hjælp. Organisationerne informerer målgruppen om både mulighederne for at komme ud af udnyttelsesforholdet og tilbud om bistand og støtte.

Center mod Menneskehandel præsenterer her udvalgte pointer om indikatorer og opmærksomhedspunkter i det opsøgende arbejde med afsæt i korte interviews af medarbejdere fra de tre organisationer.

AmiAmis perspektiver på indikatorer i det opsøgende arbejde

AmiAmi udfører opsøgende social- og sundhedsfagligt arbejde blandt udenlandske personer i prostitution i Jylland og på Fyn med et særligt fokus på menneskehandel. AmiAmi har både et mobilt sundhedstilbud og en sundhedsklinik og drop-in-center i Fredericia, hvor der er mulighed for at tale med en social- og sundhedsfaglig medarbejder, evt. anonymt, og få second-hand tøj, socialt samvær og omsorg.

Jette, sundhedsfaglig medarbejder i AmiAmi, fortæller:

“Når vi er ude på de forskellige massageklinikker, så har vi i baghovedet, hvad historikken er på det sted, vi kommer. Det er fx, om der tidligere har været vurderet ofre for menneskehandel på stedet. Eller om der er foregået noget i huset, som gør, at de er udsatte netop på det her sted.

Interessant er også, hvor de flytter hen, efter de har været på det sted, hvor vi møder dem. Eller hvor de har været før. For ofte kan fem, seks eller syv forskellige massageklinikker høre sammen. Hvilket også er et pejlemærke på, om der er en bagmand, og hvem det eventuelt er.

Det samlede billede af de klinikker, vi besøger i hele Jylland og på Fyn, udgør en viden, som kan give grund til at være yderligere bekymret for et specifikt sted. Så sammenhængen i, at vi kommer overalt i det opsøgende arbejde og har en stor erfaring og faglig viden, er utrolig vigtig for os.”

Reden Internationals perspektiver på indikatorer i det opsøgende arbejde

Reden International udfører opsøgende arbejde med base fra Rådgivningscentret Mødestedet (MØS) i København. Reden International har et udgående mobilt sundhedstilbud, og det opsøgende arbejde udføres dels på massageklinikker i hovedstadsområdet og på Sjælland, dels på online escortsider og andre relevante online fora.

Anca, socialfaglig medarbejder i Reden International, fortæller:

“Hvis en rumænsk kvinde siger, at hun er sammen med sin kæreste, prøver jeg at kigge på, hvad det er for et slags forhold, de har. Hvad laver kæresten? Hvad er hans rolle i forhold til hendes arbejde [sexsalg, red.]? Hvis hun siger, at ‘han er meget sød og passer på mig og kører mig rundt til de forskellige kunder og sikrer sig, at alt er fint’, så kan det for mig være et tegn på, at kvinden bliver udnyttet. Ofte har kvinderne den tanke, at de er frie, og at de har ikke nogen bagmand, men i realiteten er bagmanden i deres seng.

Når jeg taler med afrikanske kvinder, kigger jeg ikke rigtigt på kærestereationer, for her er det en fuldstændig anden konstellation. Jeg observerer, hvordan hun opfører sig omkring de andre kvinder i Mødestedet. Trækker hun sig tilbage, eller har hun mere attitude end de andre? Der kan være en kvinde, der kun kommer, når de andre kvinder fra Nigeria ikke er her. For jeg prøver at mærke efter, hvor pressede de er. Hvad er deres roller i forhold til de andre kvinder? De kan jo både være bagkvinder og ofre på samme tid.

I forhold til thailandske kvinder, prøver jeg at finde ud af, hvorfor de er kommet lige præcis til Danmark. Hvad er interessen? Hvem har hjulpet dem? Jeg oplever, at det måske er en “tante” eller lignende, der har hjulpet dem til Danmark. Nogle gange siger de, at det er deres veninde, men måske er det ikke et rigtigt venindeagtigt forhold. Vi ved godt, at bagmænd søger kvinderne i deres landsby og rekrutterer dem på den måde. De kan ikke altid se, at deres veninde, som styrer massageklinikken, primært har en økonomisk interesse i dem.”

HopeNow's perspektiver på indikatorer i det opsøgende arbejde

HopeNow tilbyder støtte og hjælp til mænd og kvinder, som kan være udsat for menneskehandel. De udfører opsøgende arbejde særligt på gadeplan i hovedstaden, i asylcentre og i fængsler. HopeNow foretager traume- og kulturinformerede interviews og arbejder med sårbare grupper med forskellige kulturelle baggrunde, men med et hovedfokus på afrikanske grupper.

Michelle, leder og terapeut, og Tia, socialarbejder, fra HopeNow fortæller:

"En af de vigtigste ting er, at indikatoren på menneskehandel ligger i sårbarheden. Indikatorer er relevante, men det er konteksten, man skal arbejde med. Jeg har i år mødt sårbare kvinder fx muslimske, somaliske kvinder, der kommer fra en kultur, hvor de ikke siger så meget, fordi det har noget at gøre med ægteskab og kontrol.

Så hvad er vigtigt? Det er den måde, man tackler kommunikationen med en sårbar person og kigger på de kulturelle, psykologiske og sociale aspekter. Man skal også være meget opmærksom på, hvad en person måske ikke snakker om den første gang. Det er, hvordan man tackler hver eneste klient, konteksten og timingen i dialogen, der vil give resultater.

Mange personer er traumatiserede, og de føler sig fastlåste og har flashbacks. Man skal i alle samtaler være opmærksom på dette og sikre, at personen ikke bliver retraumatiseret [af samtalen, red]."

Vilkår som kan udfordre opsporing af menneskehandel

Der er ikke altid en direkte og enkel linje fra, at en fagperson screener for og finder indikatorer på menneskehandel til, at en person bliver vurderet udsat for menneskehandel. Med afsæt i interviews med AmiAmi, HopeNow og Reden International, nævnes her nogle eksempler på vilkår, der kan udfordre opsporing af personer udsat for menneskehandel.

Kulturelle forskelle kan være barrierer i mødet med personer udsat for menneskehandel. Anca fra Reden International fortæller: *"De har den fornemmelse, at fordi vi bor i Danmark, som er et land, hvor der er gode muligheder, så forstår vi dem ikke; vi kan ikke forstå, hvordan det er i deres land. Vi kan ikke forstå, at det, vi prøver at præsentere dem for som en løsning, ikke er muligt."*

Personer udsat for menneskehandel kan, af flere grunde, mangle tillid til den hjælp de får tilbudt. Det kan derfor være en udfordring for NGO'er og myndigheder at få skabt den nødvendige tillid, så personerne tager imod hjælp og støtte. Bagmænd kan bruge denne mistillid til at fastholde kvinderne, så de ikke søger hjælp. Jette fra AmiAmi fortæller, at bagmænd kan finde på at sige til kvinderne: *"I skal ikke tro på, at de vil hjælpe jer."* Jette fortæller videre: *"Og så er der historier og rygter om, at kvinderne kommer i fængsel eller et eller andet. Så det er en metode til at fastholde kvinderne i det, de er i."*

Personer udsat for menneskehandel kan tilbageholde detaljer af frygt for at inkriminere sig selv, eller fordi de befinder sig i en meget sårbar situation. Michelle fra HopeNow fortæller: *"Personen tænker: 'Jeg skal ikke sige noget om, at jeg har tjent penge, og at jeg sender penge til andre mennesker, for det vil bevise, at jeg arbejder her ulovligt.' Så de dækker over det. Man skal være meget forsigtig med kun at gå efter gæld, for hvis man ikke*

afdækker, hvilken slags sårbarhed personen har, får man ikke et ordentligt svar på de ting, der vil definere en person som handlet."

Jette fra AmiAmi fortæller, at kvinderne, de møder i prostitution, er 'on the move': *"De er hele tiden på vej videre, er ved at pakke deres kuffert eller spekulerer på, hvor de skal være henne næste gang. Så de er grundlæggende i sådan en stresstilstand, der gør, at det nogle gange kan være svært at høre eller helt tage ind, hvad det er, vi egentlig gerne vil hjælpe dem med."*

Mange af de personer, der bliver udsat for menneskehandel, kommer fra fattige kår og er i en sårbar position uden job eller uddannelse. Ofte har de forsørgelsespligt overfor børn og familie. *"Nogle har forventninger til, at kvinderne skal hjælpe eller støtte dem på forskellige måder. Det er også en barriere for, at kvinderne kan tillade sig at begynde at tænke på sig selv, egne behov og kan komme videre. Det kræver jo også noget af kvinden at tage imod et tilbud, fx at komme på et krisecenter, for de kan ikke tjene penge på samme tidspunkt,"* fortæller Anca fra Reden International.

For nogle er gæld og manglende tiltro til muligheder i deres hjemland en hindring for at tage imod hjælp og støtte i Danmark og takke ja til en forberedt hjemsendelse. Michelle fra HopeNow fortæller: *"Man skal kigge på det, man tilbyder en kvinde eller en mand, som har en gæld på fx 10-30.000 Euro. De er måske kommet hertil for 2-3-5 år siden, og de har stadig en gæld på 5.000 Euro tilbage. Vi kan ikke rydde op i oprindelseslandene i forhold til korruption. Så der, hvor man har en rigtig svær opgave, på tværs af alle myndigheder, det er at motivere nogen til at sige, 'ja, men nu tager jeg hjem igen'."*

Indikatorer anvendes i de udredende samtaler

Afsnittet er udarbejdet af to socialfaglige konsulenter i Center mod Menneskehandel, som her giver et indblik i arbejdet med indikatorer i udredende samtaler.

Når der er mistanke om, at en person kan være udsat for menneskehandel, tilbyder en socialfaglig konsulent fra Center mod Menneskehandel en udredende samtale. Oftest vil samtalerne foregå i arrester og fængsler, på asylcentre eller på indkvarteringssteder. Ud fra samtalen udfylder vi et identifikationskema. Her gengiver vi bl.a. hovedpunkterne fra personens egen fortælling med et særligt fokus på det, der kan tale for eller imod, at personen er udsat for menneskehandel. Med andre ord fremhæver vi indikatorer på menneskehandel, hvis de er til stede.

Vi foretager også socialfaglige observationer undervejs i samtalen. Det kan handle om personens fremtræden og adfærd eller om andre påfaldende omstændigheder. Vores udredning i identifikationskemaet udgør en del af eller hele grundlaget for, at den rette myndighed kan vurdere, om personen er udsat for menneskehandel og dermed kan modtage støtte.

Tillid er en forudsætning

Det er ikke sjældent, at den udredende samtale er første gang, at en person fortæller om sin situation. Det kan være forbundet med følelser som skam, selvbekyndelse, angst og vrede at skulle åbne op og fortælle om udnyttelsen. Vi gør os derfor umage med at skabe tillid fra første færd, da tillid er vejen til, at personen oplever sig tryk nok til at fortælle om, hvad der er sket.

Vi anvender forskellige greb for at skabe tillid. Først handler det om at vise en oprigtig interesse for personen og for de umiddelbare behov, personen har. Er vedkommende fx kold, varm, sulten eller tørstig, forsøger vi at hjælpe. Det er vigtigt, at vi skaber ro omkring personen.

Tvivlen skal komme personen til gode

Det kan være vanskeligt at identificere menneskehandel, og det kan være svært for personer udsat for menneskehandel at beskrive deres historie og oplevelser tilstrækkeligt præcist. En person udsat for menneskehandel kan i visse situationer og sammenhænge også vælge at tilbageholde detaljer om sin situation, hvilket kan gøre, at der er indikatorer, som ikke er lette at afdække i samtalen. Når myndigheder som Udlændingestyrelsen og Center mod Menneskehandel vurderer spørgsmålet om menneskehandel ud fra en persons beretning, er det med afsæt i, at eventuel tvivl om menneskehandel skal komme personen til gode, så flest mulige får tilbud om bistand og støtte. (ii)

Derefter sætter vi en ramme, hvor personen oplever at have indflydelse på samtalen, så personen kan genetablere noget kontrol over sin egen situation. Vi sikrer os, at personen forstår vores rolle og mandat. Det er med til at skabe tillid, at vi tydeligt introducerer formål og rammer for samtalen, herunder at det er en fortrolig samtale og et tilbud, der kan vælges til eller fra.

Ved specifikke spørgsmål og fortælling af parallelle handelshistorier, demonstrerer vi vores viden om menneskehandel i forskellige kontekster. Det er med til at understrege, at vi rummer personen og har en forståelse og kendskab til dennes situation. Parallelle historier kan også vise, at hvis personen vælger at fortælle sin historie, er det muligt at få hjælp til at komme ud af handelsforholdet.

Vi forklarer også, at personen kan få adgang til tilbud og støtte. Her er det vigtigt at fortælle, at de ikke er forpligtet til at samarbejde med politiet om efterforskning og retsforfølgelse af bagmanden for at modtage hjælpen. Så personen behøver ikke at frygte, at deres bagmænd vil straffe dem for at videregive oplysninger i den forbindelse.

Afdækning af indikatorer

I den udredende samtale får vi personens egen fortælling om, hvad der er sket. Det gør det muligt at afdække, om der er indikatorer på menneskehandel i personens historie og situation. Sigtet med samtalen er ikke at indhente oplysninger om fx konkrete navne og steder, som ville være relevante for en efterforskning. Det er ikke nødvendigt i en socialfaglig udredning af menneskehandel. Vi lægger derimod et særligt fokus på at undersøge om de tre elementer i menneskehandelsdefinitionen, *handling, middel og formål*, er til stede.

Vi spørger bl.a. ind til personens situation, før den eventuelle udnyttelse har fundet sted. Det hjælper os med at forstå personens levevilkår og sårbarhed før personen blev rekrutteret, transporteret, huset, modtaget eller overdraget med henblik på udnyttelse. Dernæst forsøger vi at afdække den indledende kontakt mellem personen og den potentielle bagmand.

Vi afklarer, hvorvidt personen er blevet vildledt gennem urigtige oplysninger om formålet med at komme til Danmark. Personen er fx lokket med løfter om uddannelse, ophold eller arbejde, der ikke blev indfriet. Vi spørger ind til de reelle forhold, der i stedet ventede personen. Fx om de er tvunget til prostitution, strafbare handlinger eller til at udføre et arbejde under dårlige vilkår som lange arbejdstider og manglende lønudbetaling.

Vi afdækker også, om personen er fastholdt af den potentielle bagmand ved brug af fremgangsmåder som gæld, trusler, inddragelse af personens ID-dokumenter, manglende udbetaling af løn eller pression gennem religiøse ritualer. Nogle personer kan være fastholdt ved, at de har en kæreste- eller familielignende relation til deres bagmand. Det kan også være, at personen er isoleret eller overvåget. Isolationen kan være fysisk, men også digital ved, at personen ikke har adgang til telefon eller internet. Personen kan ligeledes være konstant overvåget, også når vedkommende kommunikerer med sin familie.

Erfaringer viser, at bagmænd anvender forskellige fremgangsmåder afhængigt af, om de udnytter personen til tvangsarbejde, prostitution eller til at begå strafbare handlinger. Den viden er central at have med, når vi udreder, om der kan være tale om menneskehandel.

Endelig vurdering af menneskehandel

Efter den udredende samtale udfærdiger vi vores socialfaglige konklusion, som er baseret på flere elementer: indikatorer på menneskehandel i personens egen forklaring, personens adfærd under samtalen, nationalitet, kulturelt betingede aspekter, udnyttelsesformer, bagmænds modus og vores kendskab til målgruppen og menneskehandelsområdet i øvrigt.

Hvis en person bliver vurderet udsat for menneskehandel af de danske myndigheder, vil personen få tilknyttet en kontaktperson fra Center mod Menneskehandel, som koordinerer indsatsen med andre relevante aktører som fx Udlændingestyrelsen, Hjemrejsestyrelsen, advokater, politiet og Røde Kors.

Vurdering af menneskehandel

Begrebet 'personer udsat for menneskehandel' betyder, at personerne er vurderet af danske myndigheder.

Der er flere myndigheder, som kan vurdere, om en person er udsat for menneskehandel:

- Udlændingestyrelsen, hvis personen er uden lovligt ophold i Danmark eller søger asyl
- Center mod Menneskehandel, hvis personen har lovligt ophold i Danmark
- Domstole og anklagemyndigheden kan i straffesager træffe afgørelse, om en person er udsat for menneskehandel.

Indikatorer i sexannoncer

Kriminelle netværk udnytter online platforme med annoncer for sexsalg. Her kan de facilitere ulovlige aktiviteter, bl.a. menneskehandel. Derfor anvender de social- og sundhedsfaglige opsøgende medarbejdere i AmiAmi og Reden International platformene med sexannoncer til at lokalisere og etablere kontakt til personer, der kan være udnyttet til prostitution.

I Danmark er prostitution lovligt, og siden 1970'erne har der eksisteret sexannoncer i bl.a. trykte aviser, som engang udgjorde majoriteten af sexannoncemarkedet. I dag er sexannoncer udelukkende online på fx sexsalgsider, som udgør et virtuelt 'red light district'. (iii) Det betyder, at man kan uploade annoncer med større hastighed og i et større antal end tidligere.

På sexsalgssiderne kan bagmænd annoncere for personer, der er udsat for menneskehandel, ved at camouflere dem som personer, der sælger sex selvstændigt og uafhængigt af andre. Bagmændene kan også være relativt anonyme på sexsalgssiderne og kan på den måde holde sig uden for myndighedernes søgelys. (iv)

Bagmænds øgede misbrug af online sexannoncer kræver nye metoder for, at opsøgende medarbejdere og myndigheder fortsat kan opspore menneskehandel i prostitutionsmiljøerne via annoncerne.

På den baggrund har Center mod Menneskehandel initieret et webscraping-projekt. Webscraping er en metode til systematisk at hente indhold fra specifikke

internetsider med henblik på at analysere dem. Som led i projektet udvikles et it-redskab, der indeholder indikatorer, som er udtryk for bekymring hos de opsøgende medarbejdere. Nogle af indikatorerne er markedsføringsgreb, der skal tiltrække kunder, mens andre reelt kan være indikatorer på, at menneskehandel ligger bag. Det er ud fra annoncen alene svært at adskille, hvad der er hvad. Det er først i selve mødet med personen i annoncen, at de opsøgende medarbejdere kan få et mere klart billede af, om bekymringerne ud fra annoncens indhold er reelle.

Opsporing af menneskehandel via STIM

Center mod Menneskehannels webscraping-redskab tager bl.a. afsæt i Sexual Trafficking Identification Matrix (STIM), som er indikatorer på udnyttelse i prostitution identificeret i sexannoncers indhold. STIM er udviklet af en forskergruppe, som består af Dr Xavier L'Hoiry, University of Sheffield, Professor Georgios A. Antonopoulos, Northumbria University, og Dr Alessandro Moretti, Københavns Universitet. I afsnittet bliver der refereret til deres forskningsprojekt som 'L'Hoiry et al.'.

Ifølge L'Hoiry et al. er arbejdet med at anvende og analysere sexannoncer med henblik på at opspore menneskehandel ofte baseret på enkeltpersoners viden og erfaringer. Det er nødvendigt med et redskab, der systematisk omsætter denne faglige viden og erfaringer til en række indikatorer, der kan anvendes af andre fagper-

soner. Redskabet er derfor med til at sikre, at indsatsen ikke er afhængig af enkeltpersoner.

L'Hoiry et al. har på den baggrund udviklet STIM, som er et analyseværktøj målrettet praksis til at identificere potentiel menneskehandel via sexannoncer ved hjælp af en række specifikke indikatorer.

STIM er skabt ud fra et litteratur-review om brugen af teknologi i menneskehandel og interviews med 26 personer, der har viden om udnyttelse til prostitution og sexsalgssiders rolle i menneskehandel. Interviewpersonerne er både efterforskere og analytikere i politiet, advokater, anklagere, ansatte ved NGO'er og forskere. På tværs af interviews og litteratur-review var der flere indikatorer, som gik igen, og de blev derfor samlet til en første udgave af STIM.

STIM blev herefter afprøvet af en britisk politikreds i en periode på to måneder. I testperioden blev indikatorerne tilpasset, og yderligere indikatorer blev inkluderet i STIM. Bl.a. kom det frem, at brugen af meget eksplicitte og grænseoverskridende billeder i annoncerne kan være en indikator.

Det britiske politi har taget STIM til sig

En britisk politikreds har været med til at udvikle, teste og implementere STIM. Siden er flere politikredse kommet til, og ca. en fjerdedel af de engelske politikredse anvender i dag redskabet i deres arbejde. Politiet anvender STIM til både at forebygge og efterforske kriminalitet. De ser annoncerne som vigtige kilder til information, og redskabet assisterer politiet med at gennemgå annoncer for at lave en vurdering af, hvilke der skal reageres på. Ved at bruge STIM inkluderer politiet systematisk meget af den tavse viden og erfaringer, som personalet besidder.

'X-faktoren' vægter højt i opsporing af menneskehandel

Indikatorerne kan ikke stå alene. De kan og skal anvendes sammen med fagpersoners egne konkrete vurderinger baseret på erfaring og viden. En særlig viden om feltet, viden om bagmænds modus og erfaringer fra kontakt med personer i prostitutionsmiljøet er vigtige faktorer, som ikke alle sammen kan sættes på formel.

X-faktoren er noget, som STIM eller andre lignende redskaber ikke kan indfange. Igennem interviews med forskellige fagpersoner blev det klart, at der i annoncerne var noget, der var svært både at kvantificere og sætte ord på. Fagpersonerne beskrev det som, at 'nogle gange ved man det bare', eller at der er en følelse af, at noget skal gøres," fortæller Alessandro Moretti.

I STIM indgår 'x-faktoren' på niveau med de resterende indikatorer. Alessandro Moretti forklarer: "Der er en tendens til at tro, at udviklingen af teknologiske, automatiserede værktøjer, også AI [Artificial Intelligence] og ansigtsgenkendelse er tilstrækkeligt og gør, at man blot kan klikke på en knap og få teknologien til at analysere og konkludere. Men vi har erfaret, at ved at inddrage x-faktor i STIM er det faktisk muligt at inkludere og bruge det, man har erfaret på fx gadeplan i tyve år, og sidestille det med andre indikatorer. X-faktoren er en bestemt ekspertise, som er umulig at automatisere."

Fagpersoner, der anvender redskabet i praksis, kan derfor tilføje kommentarer og refleksioner til STIM. Det gælder især i de tilfælde, hvor der ikke nødvendigvis er identificeret en lang række af indikatorer, men hvor fagpersonen alligevel vurderer, at annoncen kræver øget opmærksomhed og skal undersøges nærmere.

Webscraping af sexannoncer i Danmark

STIM er et redskab til manuel gennemgang og analyse af sexannoncer. Men det har også vist sig at være et godt afsæt for at udvikle et automatiseret redskab ved brug af webscraping. Webscraping er en metode, hvor en hjemmesides indhold automatisk skræbes og kategoriseres.

I 2021 indledte Center mod Menneskehandel et samarbejde med en gruppe studerende fra IT-Universitet, som præsenterede en prototype på et webscraping-redskab. Prototypen bestod af en database, hvor de studerende inddelte det skræbte indhold fra annoncer i bekymrende, mindre bekymrende og ikke bekymrende ud fra en liste med få indikatorer.

På baggrund af de studerendes prototype påbegyndte Center mod Menneskehandel i efteråret 2023 et pilot-projekt om webscraping. Webscraping-projektets formål er at udvikle et konkret redskab til det opsøgende arbejde og opnå mere kvalificeret viden om menneskehandel på prostitutionsområdet. Der er etableret samarbejde med opsøgende medarbejdere fra NGO'erne AmiAmi og Reden International, som skal bringe deres viden om indikatorer fra praksis i spil og sikre, at redskabet er relevant at anvende i deres opsøgende arbejde. (v) Ligeledes er der et samarbejde med Skattestyrelsen og politiet om webscraping af sexsalgssider.

I forvejen gennemgår NGO'erne manuelt sexannoncer og bruger viden derfra som kilde til information om fx køn, alder, åbningstider, ydelser der tilbydes, adresser på massageklinikker og kontaklinformation til personer i prostitution, herunder også i escort. NGO'erne sammenholder annoncerne med generel viden om udsatte personer i prostitution, specifik viden om en massageklinik og mere u håndgribelige faglige bekymringer (x-faktoren). De opsøgende medarbejders kontinuerlige gennemgang af annoncerne danner grundlag for, at de kan vurdere, om de skal tage kontakt til personerne bag annoncerne og foretage besøg på massageklinikkerne for at tilbyde støtte og sundhedsbistand.

Den manuelle gennemgang af sexannoncer er tidskrævende. Der er mange tusinde annoncer på sexsalgssiderne, og hundredevis af annoncer lægges op på daglig basis. Webscraping kan være med til at reducere tiden anvendt på gennemgang af sexsalgssider. I stedet kan der frigøres tid til det opsøgende og tillidskabende arbejde. Det er i den forbindelse vigtigt at skabe en brugbar afrapportering fra webscraping-redskabet, hvor de opsøgende medarbejdere let får et overblik over de mest bekymrende annoncer.

Projektet skal også kvalificere Center mod Menneskehandels viden og data inden for menneskehandel til prostitution, herunder viden om netværk og nationaliteter, som kan belyse risikogrupper på området.

Indikatorer på udnyttelse i sexannoncer

Indikatorer på udnyttelse danner grundlag for, at webscraping-redskabet kan identificere de sexannoncer, der giver anledning til bekymringer. Indikatorerne tager afsæt i førnævnte STIM.

STIM består af 26 indikatorer på udnyttelse, som kan identificeres alene ved at gennemgå sexannoncerne. Flere indikatorer på udnyttelse er knyttet til billeder i annoncen. Det kan være, at personen på billedet fremstår meget ung, eller at personens ansigtsudtryk signalerer ængstelse eller uro. Andre indikatorer har fokus på, om samme information går igen i flere annoncer. Det kan fx være kontaklinformationer, bruger-id eller tekst, der er kopieret fra en annonce til en anden. Det kan pege på, at personen ikke selv har oprettet annoncen, og at en anden står bag. Det samme gør sig gældende, hvis der anvendes pronominer, som 'han/hun/dem/vi' i stedet for 'jeg'. Der er indikatorer i STIM, der går på bestemte ordvalg i annoncen, såsom at være 'ung' eller 'ny på stedet'.

Som forskere er det vores opgave at lave en efterprøvning af indikatorerne ud fra anden viden. Der er eksempelvis litteratur om selvstændigt og uafhængigt sexsalg generelt, der bekræfter, at det ikke vil være naturligt for personer i prostitution at tilbyde ydelser som analsex uden kondom til en lav pris. Dette ud fra hensyn til egen hygiejne, sikkerhed og personlige grænser. Det samme gælder i forhold til meget eksplicitte og blottende billeder, og jeg er sikker på, at opsøgende medarbejdere vil sige det samme,” fortæller Moretti.

Brug af indikatorer i webscraping

I webscraping-projektets indledende fase indgik Center mod Menneskehandel et samarbejde med Moretti for at tilpasse og videreudvikle STIM-indikatorer til en dansk kontekst. I den forbindelse afholdt Center mod Menneskehandel sammen med Moretti en workshop med opsøgende medarbejdere fra AmiAmi, HopeNow og Reden International.

Det resulterede i en liste over indikatorer på bekymrende elementer i sexannoncer, som webscraping-redskabet automatisk skraber og kategoriserer informationer ud fra. På den måde imiterer redskabet den proces, de opsøgende medarbejdere manuelt udfører, når de gennemgår sexannoncer og fremhæver dem, som giver anledning til bekymring. Nogle af indikatorerne lægger sig tæt op ad STIM-indikatorerne, som blev udviklet af

forskergruppen, mens andre adskiller sig og er baseret på konkret erfaring hos de opsøgende medarbejdere i AmiAmi og Reden International.

Indikatorer kan være:

- Personen præsenterer sig med en udenlandsk nationalitet
- Der tilbydes mange forskellige ydelser uden begrænsninger
- Lave priser for ydelserne
- Ubegrænset åbningstid
- Der tilbydes narkotika til sexkunderne fx gennem emojis eller kodesprog.

Når annoncerens indhold er hentet ved hjælp af webscraping, bliver data bearbejdet og kategoriseret ud fra indikatorerne. Nogle indikatorer er tillagt mere vægt end andre, og hver indikator er derfor rangeret efter en score på 1-3 alt efter graden af bekymring, som annoncen giver anledning til. Ud fra den samlede score inddeles sexannoncerne i rød, gul og grøn. Hvis en annonce er markeret som rød, vil der være god grund til at lokalisere, hvor personen bag annoncen befinder sig og etablere en dialog eller aflægge personen et besøg.

Videreudvikling af webscraping-redskabet

AmiAmi og Reden International påbegyndte i slutningen af 2023 en testfase, hvor redskabet blev afprøvet i praksis. I testfasen validerer de opsøgende medarbejdere indikatorerne og anvendeligheden af redskabet generelt. Formålet er bl.a. at undersøge, i hvor høj grad rangeringen af en annonce reelt bliver afspejlet i indikatorer på menneskehandel i det fysiske møde med personen bag annoncen, ligesom de opsøgende medarbejdere også inddrager forudgående viden om personen.

Med afsæt i testfasen og tæt dialog med opsøgende medarbejdere, forskere og relevante myndigheder, vil Center mod Menneskehandel videreudvikle webscraping-projektet på tre følgende områder:

1. Evaluering af indikatorer

En evaluering af indikatorerne er essentiel. Viden og data om personer udsat for menneskehandel til seksuel udnyttelse, og evt. deres annoncer, skal sammenholdes med redskabets indikatorer for at undersøge, hvorvidt hver enkelt indikator er dækkende og præcis nok, eller om der mangler yderligere indikatorer.

2. Indsamling af data fra flere sexsalgssider

Som opstart er redskabet sat op til at skrabe en enkelt sexsalgsside. Næste skridt er at skrabe flere af de sexsalgssider, som de opsøgende medarbejdere anvender.

3. Inddragelse af sexkøberes oplevelser

Kunder kan anmelde deres sexkøb online på baggrund af deres oplevelser, hvor de anbefaler eller advarer mod et besøg ved en given person i prostitution. Ved at inddrage anmeldelserne er det muligt at få indsigt i et oftest aflukket informationsfelt. Det kan fx være bekymrende, hvis en kunde skriver, at personen virker usikker eller udstråler ubehag ved situationen, ikke kan gøre sig forståelig på fx engelsk eller dansk, og at kunden direkte skriver 'menneskehandel' eller 'tvungen' i sin anmeldelse.

Det overordnede formål med videreudviklingen er at tilpasse og kvalificere webscraping-redskabet, så det så præcist som muligt kan opspore menneskehandel, og personer udsat for menneskehandel derved kan få tilbud om hjælp og støtte.

Vil du vide mere?

En af Center mod Menneskehandels kerneopgaver er at formidle viden og erfaringer om menneskehandel for at skærpe opmærksomheden på problemet og kvalificere indsatserne til bekæmpelse af menneskehandel i Danmark. Gennem dialog, oplæg, undervisning eller anden form for opkvalificering vil Center mod Menneskehandel sikre, at fagpersoner kender indikatorer på menneskehandel. Det er vigtigt, at relevante fagpersoner ved, hvordan de skal agere, når de har mistanke om menneskehandel i forbindelse med deres arbejde. Det er også vigtigt, at fagpersonerne ved, hvornår de skal kontakte Center mod Menneskehandel med henblik på en eventuel udredning af menneskehandel.

Denne temaudgivelse har givet et indblik i såvel generelle som specifikke indikatorer og anvendelsen af indikatorerne i praksis. Hvis der er fagpersoner og andre aktører, som ønsker yderligere viden om indikatorer på menneskehandel, stiller Center mod Menneskehandel sig gerne til rådighed med undervisning, oplæg og dialog. Center mod Menneskehandel kan kontaktes via cmm@sbst.dk.

Center mod Menneskehandel har undervist og holdt oplæg for en lang række fagpersoner som ambassadepersonale, dommere, anklagere, politi og politiefterforskere, Arbejdstilsynet, Skattestyrelsen, Hjemrejsestyrelsen, Styrelsen for International Rekruttering og Integration, Udlændingestyrelsen, Kriminalforsorgen, sundhedspersonale på hospitaler, krisecentre, Røde Kors, asylpersonale og kommuner.

Menneskehandel

"First point of contact"

- Politi "FPOC" i over 50% af sager.
- Statistikk: 96% voksne, 87% kvinder, 83% til prostitution, 52% fra Nigeria, 10% straffbare handlinger, 5% tvangsarbej.
- CMM hotline: 70 20 25 50
- Indtækt: Udestyret vage, intet dansk/engelsk
lige på ingen sprog.
Gul
1

Slutnoter

- i Internationale konventioner og direktiver er eksempelvis FN-protokol af 15. november 2000 om forebyggelse, bekæmpelse og retsforfølgning af menneskehandel, særlig handel med kvinder og børn, kaldet Palermoprotokollen, Anti-Slavery International (2005) og ILO C029 - Forced Labour Convention, 1930 (No. 29)
- ii Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration. Udlændingelovskontoret. Notat fra den 27. juni 2007:
- ”Udlændingesseservices vurdering bør ikke fastlægges så snævert, at det er forudsætning for at blive betragtet som handlet i forhold til udlændingelovens bestemmelser om menneskehandel, at der er beviser/dokumentation for at alle elementerne i konventionerne foreligger. I stedet bør disse elementer – sammen med de forskellige elementer indgå i Udlændingesseservices vurdering af om en person er handlet. Eventuel tvivl bør komme den potentielt handlede til gode, således at den pågældende – selvom det ikke er uomtvisteligt at vedkommende er handlet – bliver omfattet af de særlige initiativer i udlændingeloven. Dette er i tråd med de hensyn, som er baggrunden for regeringens handlingsplan, og vil medvirke til at sikre, at der ikke er handlede udlændinge som – på grund af en streng bevisvurdering – fejlagtigt ikke anses for handlede”.
- ”Ved myndighedernes vurdering bør det forhold i øvrigt indgå, at en handlet person på alle måder vil være en sårbar person fordi vedkommende har været udsat for udnyttelse i en eller anden form. Det må derfor ikke komme den potentielt handlede person til skade, hvis den pågældende ikke kan bevise at have været udsat for menneskehandel”.
- ”Udlændingesservice har i disse situationer alene adgang til begrænsede bevismæssige redskaber, og derfor bør tvivlen komme en potentielt handlet person til gode, således at den pågældende stilles bedst muligt og omfattes af initiativerne for handlede personer”.
- iii L’Hoiry, X., Moretti, A. & Antonopoulos, G.A. (2024): ‘Human trafficking, sexual exploitation and digital technologies’. Special issue of Trends in Organised Crime. 27(1). New York: Springer.
- iv *ibid.*
- v HopeNow udfører også opsøgende arbejde, men fortrinsvist i gademiljøer og benytter ikke sexannoncer som kilde til dette arbejde. HopeNow har bidraget til projektets indledende fase med viden og sparring.

Social- og Boligstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf.: 72 42 37 00

www.sbst.dk

Maj 2024